

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 50 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravnistvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Doležniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobó se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikom trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Slovensko društvo mariborsko.

Naši poslanci, deželni in državni, so letos marljivo obiskovali svoje volilce, pa tudi druga društva so izvrševala svoje dolžnosti hvalevredno, n. pr. slovensko pevsko društvo v Ptuju, novo politično društvo ljubljansko, zlasti pa »Slovensko društvo« s sedežem v Mariboru. To društvo se poslužuje § 2. zakona z dne 15. novembra 1867 št. 135 o javnih shodih ter sklicuje ljudske shode, katerih se more vsakdo udeležiti.

Takšni javni shodi so bili letos pri Sv. Lenartu in Sv. Jakobu v Slovenskih goricah, pri Sv. Barbari v Halozah, v Slov. Bistrici, v Kozjem in v Slov. Gradcu. Govorilo se je o političnih, narodnih in gospodarskih rečeh. Podpirali so društvo največ vrli govorniki, gospodje poslanci Fr. Robič, dr. Radač, dr. Jurtela, g. Drag. Hribar iz Celja in naposled koroški iskreni duhovnik, mladi č. g. kaplan J. Rozman iz Spodnjega Dravograda. Bodi izražena vsem najiskrenejša zahvala!

Na vseh teh shodih se je odobral izstop slovenskih poslancev iz deželnega zbora štajarskega. Vrhu izrečene zahvale in zaupanja pa so jim za slučaj zopetnega vstopa priporočali, ozirati se na ove nujne potrebe:

1. eden izmed slovenskih poslancev mora biti deželni odbornik, saj lahko število odbornikov pomnožijo, ako nečejo od sedanjih nobenega Slovence prepustiti, 2. eden naših poslancev pa ud deželnega šolskega sveta; 3. zabrani se naj nameravana preosnova deželnega šolskega zakona, po kateri bi okrajni šolski svéti izgubili pravico sestavljati terno pri imenovanju učiteljev; 4. na vinorejski šoli v Mariboru in deželni gimnaziji v Ptuju se ima za slovenske učence uvesti slovensčina kot podučni jezik.

Vsprejela se je tudi povsod resolucija, naj bi se volilni red za državni zbor kmalu izpremenil in tako odpravile krivice, katerih sedaj največ trpijo Slovani in pa kmetsko prebivalstvo.

Na ljudskem shodu v Slov. Gradcu je vrli domoljub J. Vivod naglašal tudi potrebo, da se sedanja lovska postava, pa tudi domovinska postava kmetom na korist izpremeni. Naposled jo tožil, kako politične in šodne oblasti ljudem delajo mnogo stroškov po prepogostih, dostikrat očividno nepotrebnih komisijonih. Poslanca navzoča sta obečala storiti, kar bo de le mogoče.

Letošnje delovanje sklene »Slovensko društvo« z občnim zborom meseca decembra v Mariboru. Prihodnje leto pa čaka Slovensko društvo zopet prav obilno dela. Imeli bomo volitve v deželni in izvanredno tudi v državni zbor. Volitve bodo gotovo izpadle častno za nas Slovence.

Predsedništvo.

Novi „kmečki prijatelji“.

(Dalje.)

Kmet in duhovščina.

Socijalni demokrat govori v svojih bukvicah tudi o političnih strankah, katere pozna tri, »klerikalno«, krščanskosocijalno in narodno, o liberalcih ne vé menda nič. »Duhovniki«, pravi, »se družijo v državnem zboru z najhujšimi kmečkimi nasprotniki, da dosežejo svoj namen, jim je vsako sredstvo dobro, po znanem reku: »namen posvečuje sredstva«. Mesto poštenega boja zateka se ta stranka k ovadustvu ter preganja vse iste dobrosmisleče duhove, kateri s pošteno besedo kličejo ljudstvo k povratku prave človečnosti...peče jih spomin na preteklost, s strahom gledajo v bodočnost, kjer se pripravlja socijalni prevrat. Tej stranki ni toliko za vero, katera ni v nevarnosti, kakor za vladarstvo«.

Dozdaj smo po vrsti dokazali neresničnost in neumnost demokratskih trditvev, v besedah, ki so se zdaj navedle, dospela je predrznost lažnivih prerokov do skrajne meje. Duhovniki se družijo z najhujšimi kmečkimi nasprotniki, ali kedaj in kje in kdo, tega zapeljivec ne pové. Zgodilo se je res, da se je kdaj eden ali drugi duhovnik nasprotnikom ljudstva, liberalcem, pridružil, ali stranka duhovnikov tega ni nikdar storila. Kateri namen pa imajo neki duhovniki, da se bavijo s politiko? Naj bi ga demokrat povedal! Duhovnik za se pri tem nima nobenega namena, on je kmečki sin, on pozna kmeta in je tudi izučen dosti, da se zna braniti zoper jako premetenega nasprotnika. Zakaj pa liberalci duhovnike tako črtijo, če se oni družijo s sovražniki kmeta? Pisatelju teh vrstic je enkrat rekel neki liberalen kmečki poslanec: »Mi kmetje razun duhovnikov nimamo nikogar, da bi nas zagovarjal, ali duhovnikov nočemo.«

Brez duhovnikov bi bil kmečki stan izgubljen, le duhovniki so neustrašeni in neodvisni dovolj, da morejo brezozirno zagovarjati in braniti kmečki stan proti mnogoterim krutim sovražnikom, dandanašnji tudi proti socijalnim demokratom. »Duhovniki se zatekajo k ovadustvu«, kaj hoče neki demokrat s tem reči? Brzkone tega sam ne vé; kajti to vendar ni ovadustvo, če katoličani tirjamo, da državna oblast vmes poseže, ako je kje demokratično nasilstvo postalo preveliko in nevarno. Če je n. pr. lansko leto v francoskem mestu Cempuis socijalistični vodja neke sirotišnice silil na pol odrasle fante in dekleta, da naj neoblečeni med seboj občujejo, in če je potem klerikalna stranka pozvala državno oblast, naj tega ne pripusti, tedaj to ni bilo ovadustvo; to je bila vsakatega poštenega človeka dolžnost!

Duhovniki niso ovaduhi, oni sami le predobro vedo, da se dandanes proti nevarni krivi veri s postavami ne doseže ničesar, zavoljo tega tudi postav proti demokratom ne iščemo, mi hočemo le, da se državne raz-

mere uravnajo po krščanskih načelih, potem se bomo novih krivovercev lahko obranili. »Peče jih spomin na preteklost«, trdi demokrat. Koga naj peče spomin na preteklost? Sv. katoliško cerkev gotovo ne, pač pa tiste narode, ki so živi studenec zapustili in si skopali jame, ki vode nimajo. Stoletja, v katerih so ljudje bolj ubogali verske nauke, so bila zlata doba delajočih stanov. Kdor tega ne vè, naj sploh niti o zgodovini, niti o gospodarskih rečeh ne govori!

Sv. cerkvi se je že veliko očitalo in očita še danes, navadno od takih ljudij, ki so skoz in skoz malo-pridni in ki si ne morejo misliti, da bi kdo drug na svetu bil poštenjši od njih. Nastajal je krivoverec za krivovercem, od Šimena copernika do starokatoličanov v naših dneh jih je bilo veliko, veliko vrst, sv. Avguštin sam jih je do svojih dnij naštel osemdeset; vse te je cerkev prebila, prebila bode tudi demokrate, ki niso samo gospodarski novotariji, oni novotarijo v prvi vrsti v veri, dasi trde v eni sapi: »Vera ni v nevarnosti, mi vsakateremu pustimo verovati, kar hoče«. V celih bukvicah, zoper katere so namenjene te vrstice, socialni demokrat niti enega gospodarskega nasveta nima; on psuje samo duhovnike, psuje veliko posestvo, trdi, da je lastnina tatvina, da mora svet biti skupna lastnina, da morajo na svetu biti vsi ljudje enaki. (Dalje prih.)

Cerkvene zadeve.

Pridiga,

katero so govorili premilostljivi knez in škof lavantinski dr. Mihael Napotnik v začasni cerkvi o. frančiškanov o priliki blagoslovljenja peterih novih zvonov za novo farno cerkev blažene Device Marije, matere milosti, v Mariboru na devetnajsto pobinkoštno nedeljo, 13. oktobra 1895.

Danes, ko slišite glas njegov, ne otrpnite v svojih sreih. (Ps. 94, 8).

V Gospodu pobožno zbrani kristijani!

Prijetna je godba, kadar vbrani glasovi doné po zraku, in nič ne moti, nič ne kazi in ne kvari umetne skladnosti. Vojščak, še tako vtujen in spehan, zopet oživi, in pogum mu širi in širi prsa, da bi mahoma udaril na sovražnika, ko zasvira blagglasna godba. — Krasno je petje, ki prihaja iz čistih grl dobro izurjenih, navdušenih pevcev. Golo resnico govori modri Hiponec, sv. Avguštin, ko pravi: »Kako vendar sem milo jokal pri popevanju hvalnic in psalmov. Glasovi so mi doneli na uho, resnica pa je silila v srce, in plamen strahu božjega je švigal iz njega. Vroče solze ganutja sem točil, in bilo mi je tako milo pri sreju in tako prijetno v duši.« — Lepe so orglje, kadar njih veličastni glasovi bučijo po cerkvi, bodisi da oznanjujejo sveti mir Božičnega praznika, ali veselo alelujo Velikonoči, bodisi da vzbujajo žalost in otožnost na resnomili dan vernih duš.

Godba, petje, orglje — kako moč imajo vendar do človeškega srca. Sedaj je zelo razveselijo in sedaj globoko užalijo. In potem takem kaj čuda, da jih je posvetila sveta cerkev službi božji? Pa ta naša skrbna mati, ki nas spremlja od zibe do groba in še črez grob, ker moli za svoje umrle otroke, ona je našla poleg godbe, petja in orgelj še drug primeren pripomoček, da govori k sreju svojih vernih otrok in da jih vodi kakor ljuba mati svojega dragega otroka in to ne le samo doma, temveč tudi daleč proč od hiše božje. In

to je zvon, ki nekako razširja in razteza službo božjo, ker ne opominja le obiskovalcev cerkve, marveč spodbuja tudi popotnika na cesti, jetnika v ječi, vojaka na straži, delavca na polju, bolnika na postelji, uradnika v pisarni, učenjaka pri preiskavah, naj mislijo vsi na Boga in naj služijo njemu. O kdo bi pač vredno ocenil pomen, ki ga zvon ima za povzdigo cerkvenega mišljenja in življenja!

Srečna duhovnija, katera sluje zaradi lepega cerkvenega petja, ki tako globoko sega v človeško dušo. In tako blagglasno in miločitno petje se razlega pogostoma po tej cerkvi Bogu v slavo in vernikom v spodbudo in povzdigo k višim rečem. Toda nič manj srečna je župnija, ki ima vbrano, leposkladno zvonjenje. In tudi to ima od danes naprej tukajšnja predmestna fara. Oskrbeli ste si, predragi župljani, z združenimi močmi, kakor novo cerkev, tako nove miloglasne zvonove. In jaz sem na željo Vašega častitega, za božjo čast in vzveličanje Vaših neumrljivih duš nevtrudno delavnega župnika-oskrbnika o. gvardijana Kalista Heric-a prav rad sem došel, da posvetim in blagoslovim nove zvonove. Po slovesni sv. maši bomo opravil to veselo delo, in dne 27. tega meseca se bode posvečenih zvonov mili glas prvokrat razlegal po Mariborskem mestu in njegovi lepi okolici, se bode razlegal po prijaznih gričih, vinskih goricah in divnih dolih, vabeč Vas, da požete hvalo večnemu Bogu za pridobljeni dar, za prejete dobrote božje.

Predragi kristijani! Največe veselje današnje nedelje so nedvomno novi zvonovi. Kjerkoli se srečata danes dva farnika te duhovnije, govorita gotovo o tej novi, cerkveni pripravi. In potem kaj čuda, da sem se tudi jaz odločil za kratko besedo o posvečenju in o pomenu cerkvenih zvonov? Zvonovi, dasi so mrtvi in mutasti, govoré vendar dovolj glasno in umevno za pobožnega kristijana. In resni so nauki in koristne so resnice, katere oznanjajo cerkveni zvonovi. Zato Vam, preljubi v Gospodu, kličem s svetim psalmistom: »Danes, ko slišite njihov glas, ne otrpnite v svojih sreih.«

Ti pa, o sveti Duh, delivec vseh milostij in naš posvečevalec, pridi, pridi ter napolni mene in moje mi mile poslušalce s svojimi sedmerimi darovi! Salve regina, mater misericordiae! Češčena si kraljica, mati milosti! (Dalje prih.)

Gospodarske stvari.

Trgatev gorice.

(Konec.)

Določeni dan trgatve že svita! Naprošeni težaki naj dobijo obilen zajutrek, da ne bodo mogli veliko zobati, kar dela gospodarju škodo in potrato časa. Nekdaj so grozdje ščipali ali od rozge trgali; zdaj si naj vsak berač kupi rudeč ali zelen nožek, vzame svoj škap, in urno na delo! Močni dečki pa vzamite brento in moštanko, spodaj rogljato palico, da boste v puti grozdje zmečkali, in dvekrat več nesli, ker tudi večje plačilo dobite, ko drugi berači. In vsako brento ali puto si zarežite. — Najboljše je branje takoj na karnico nositi.

Karnica je dvojne ustrojbe: ali na obroče ali pa male na koš. Veliki vinogradničarji žmikajo 8—12 polovnjakov naenkrat; zato imajo velike brezove obroče in grozno težko tlačilo. Panj ali trop po šestkrat na podu z motikami presekaajo in celo noč bedijo. Manjši posestniki imajo karnice na koš, pa samo po trikrat z rokami trop predrobijo, in se hvalijo, da so njihove